

Alternative opplæringsmodeller

Bodø, 24.01.2019

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Fag- og yrkesopplæringa har en komplisert struktur

- **Åtte utdanningsprogram som sprer seg i store vifter til mange Vg2-tilbud som fører til enda flere yrker**
- **Ungdommene må velge flere ganger i opplæringsløpet**
- **... noe som kan føre til skolebytter og flytting for å få oppfylt framtidsdrømmene**
- **Men de fleste utdanner seg gjennom 2 + 2-modellen**

4 år som lærling i bedrift (alternativ modell)

- Full opplæring i programfag i bedrift (Vg1, Vg2 og Vg3 + ett år verdiskapning)
- Dvs en 0 + 4-modell
- Fellesfag, VG1 og VG2 nivå (Matematikk, naturfag, norsk, engelsk og samfunnsfag)

1 år i skole og 3 år i bedrift (alternativ modell)

- Noen få fag har dette som eneste modell – dette gjelder spesielt små fag der det ikke er formålstjenlig å ha Vg2 i skole (kalt særløpsfag)
- Det er også mulig å tegne 1 + 3-årskontrakt i stedet for 2 + 2 der bedriften tar ansvaret for opplæring også for programfag fra Vg2
- jf: § 3-54. Vurdering for lærlingar som har lærekontrakt som omfattar opplæring i programfag som er fastsette i fag- og timefordelinga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole)

Hvilke ungdommer passer dette for?

- Kan bo hjemme, slipper hybel, kan få oppfylt sitt førsteønske uten å flytte;

men

- Må ha læreplass klar ved utgangen av tiendeklasse
- På mange måter en krevende modell
- Lite fleksibelt, må være fast bestemt på yrkesvalget som 16-åring, får noe smal kompetanse, kan ikke ta vanlig påbygging, kun påbygging etter fagbrev
- Mange bedrifter og bransjer er lite innstilt på å gi opplæring til 16-åringer, men arbeidstrening/praksis via OT *kan* skape muligheter
- Må ha en plan for opplæring i fellesfag på nærliggende skole (evt nettskolen) for å ta fellesfag – planen bør være på plass før skolestart
- Skriftlig sentralgitt eksamen i yrkesteori

Fellesfag (flere alternative modeller)

- Elever som tar Vg1 og Vg2 eller Vg2 i bedrift, skal fortsatt likevel ha fellesfagene. Fylkeskommunen har ansvar for at den enkelte elev får opplæring i fellesfagene. (Udir-1-2017)

- Kommentar:

*Disse kandidatene [som følger alternativ modeller] vil motta opplæring både i lærebedriften og i skole. Kandidaten skal ha status som lærling i den delen av opplæringen som gis i bedrift. Hvordan opplæring skal gjennomføres, må inngå i lærekontrakten. Alle programfag skal i utgangspunktet bli gjennomført i bedriften. Vedkommende vil fortsatt ha status som **elev i fellesfagene**, og opplæringen i dem gis som **hovedregel i skole**. Skolen skal fastsette standpunktkarakter i fellesfagene. Vedkommende blir da deltidselev og får i fellesfagene samme rettigheter som andre elever, blant annet timetallet. [...] de er fritatt fra opplæring i kroppsøving.*

Fellesfag

- Skoleeiers plikt til å besørge undervisning i fellesfag som delkurselever i skole gjelder:
 - 1 + 3 (engelsk, norsk, samfunnsfag)
 - 0 + 4 (matematikk, naturfag, engelsk, norsk, samfunnsfag)
 - Særløp (engelsk, norsk, samfunnsfag)
 - Praksisbrevkandidat (matematikk, norsk, samfunnsfag)
- Undervisning med elevstatus i Nettskolen er plan B og privatisteksamen er kun en nødløsning
- Plan for opplegget bør være på plass på våren slik at lærlingen/kandidaten kan starte fellesfagopplæringa fra skolestart (samarbeid skole, opplæringskontor, bedrift, elev, foreldre, konsulent fagopplæringa ...)

Lærekandidat

- **Lærekandidat kan være et alternativ for dem som vet det kan bli vanskelig å fullføre et fag- eller svennebrev**
- **Lærekandidatordninga er tilpassa de som ønsker videregående opplæring i bedrift, men som ikke har forutsetninger for å nå krava til fag- og svenneprøven**
- **Den mest fleksible ordninga**
- **2+2, 1+3 eller opplæringskontrakt direkte etter ungdomsskolen er mulig, og lengden på læretida kan variere**

Lærekandidat

- Ungdomsskole, videregående skole og foreldre bør tidlig samarbeide om planer og muligheter
- Lærekandidater inngår ei opplæringskontrakt med en lærebedrift og planen for opplæringa tilpasses lærekandidatens forutsetninger
- Det er ikke krav om bestått fag/fellesfag fra skoledelen, mange lærekandidater har hatt IOP i skolen i ett eller flere fag
- Lærekandidat er en grunnkompetanse, og dokumenteres med kompetansebevis og kompetansebrev

Praksisbrevkandidat

- Ei ny ordning, innføres i alle fylker fra 2016, igangsettes i Nordland fra høst 2018
- Målgruppa for ordninga er definert som elever fra grunnskolen som kan ha svake karakterer, høyt fravær, men som ikke har lærevansker eller særskilte opplæringsbehov, og som man antar over tid vil kunne oppnå kompetansemålene ved en mer praktisk opplæring i bedrift
- Ungdom (16-åringar) som er motivert for å gå ut i arbeidslivet, men ikke har lyst på mer skole
- Et toårig løp i bedrift, men med samtidig elevstatus på skole i norsk, matematikk og samfunnsfag, plan bør være på plass før skolestart

Praksisbrevkandidat

- **Krever samarbeid mellom bedrift (opplæringskontor), og skole for å samordne opplæring i bedrift**
- **Ungdomsskole, videregående skole og foreldre bør tidlig samarbeide om planer og muligheter**
- **Må ha opplæringsplass i bedrift klar ved utgangen av tiende klasse**

Praksisbrevprøve

2 år opplæringskontrakt i bedrift
tre fellesfag i skole

Ungdomsskole

Kan være krevende å skille mellom lærekandidat og praksisbrevkandidat

Lærekandidat

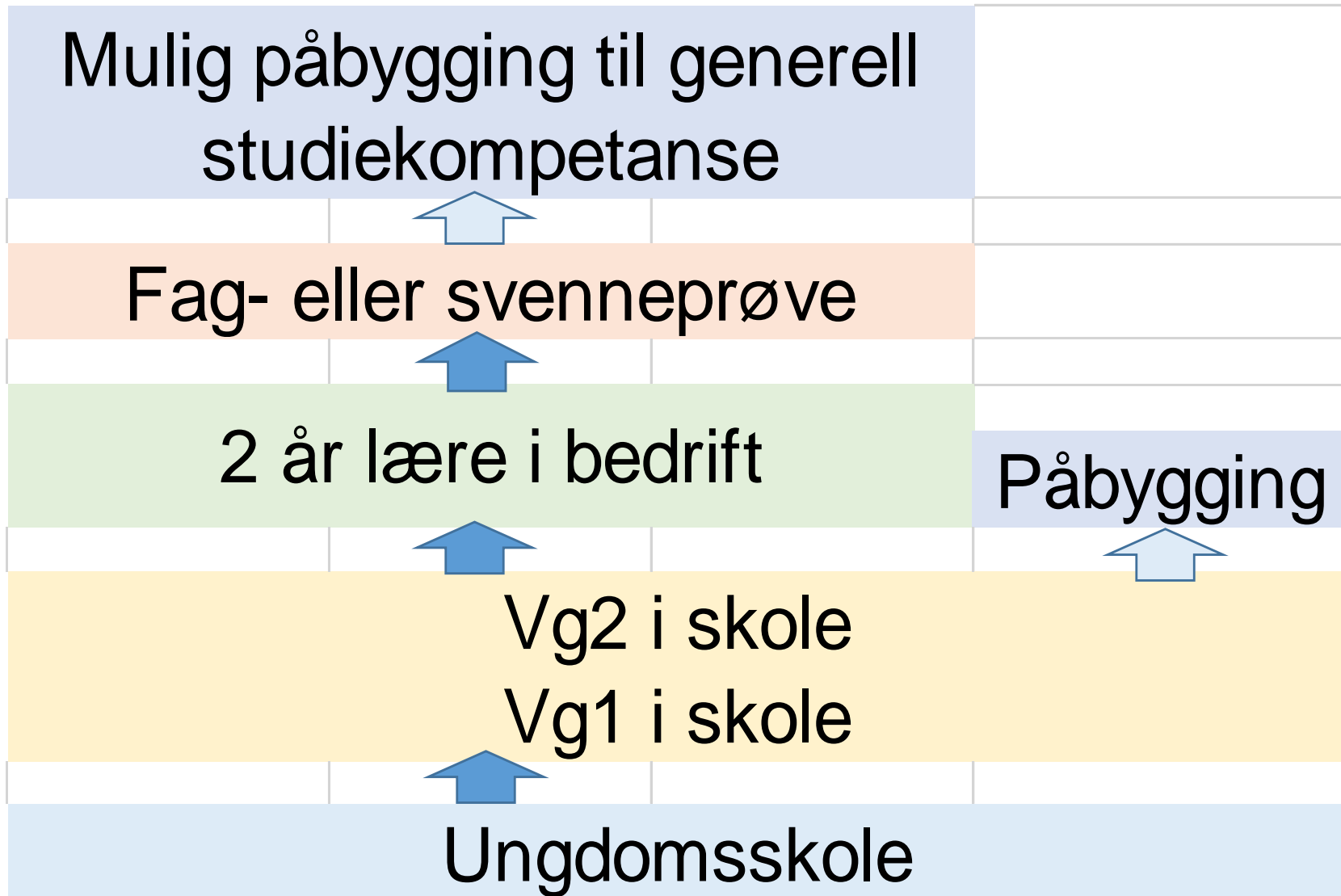
- Lærekandidatorordninga skal gi individuelt tilpassa opplæring til ungdom med lærevansker eller særskilte behov
- Individuell opplæringsplan
- Svært fleksibel ordning med hensyn til innhold, lengde og organisering av opplæringa
- Ikke krav om fellesfag

Praksisbrevkandidat

- Praksisbrevordninga er ei standardisert og gruppebasert ordning
- Toårig opplæringsløp som fører til standardisert grunnkompetanse
- Fastsatt felles nasjonal læreplan (evt læreplan utvikla i fylke for fag uten nasjonal læreplan) – ikke individuell tilpasning av læreplan
- Ordinær læreplan i tre fellesfag

**Praksisbrevkandidaten
kan bygge på til vanlig
fag- eller svennebrev på
ulike måter, for
eksempel:**

Mulig påbygging til generell studiekompetanse

Fag- eller svenneprøve

3 år lære i bedrift
fellesfag Vg2 i skole (evt privatist)
skriftlig teorieksamen i lærefaget

Vg1 i skole

Ungdomsskole

Mulig påbygging til generell
studiekompetanse

Fag- eller svenneprøve

4 år lære i bedrift
fellesfag Vg1/Vg2 i skole (evt privatist)
skriftlig teorieksamen i lærefaget

Ungdomsskole

Utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk

Videregående trinn 1 (Vg1)	Programområder	Programområder	Fører til	Yrkesbetegnelse
1. år	Videregående trinn 2 (Vg2) eller opplæring i bedrift	Opplæring i bedrift		
2. år	3. år	4. år	5. år	
Bygg- og anleggsteknikk	Anleggsteknikk 1	Anleggsmaskinførerfaget	Fagbrev	Anleggsmaskinfører
		Asfaltfaget	Fagbrev	Asfaltør
		Banemontørfaget	Fagbrev	Banemontør
		Fjell- og bergverksfaget	Fagbrev	Fjell- og bergverksarbeider
		Vei- og anleggsfaget	Fagbrev	Vei- og anleggsfagarbeider
	Byggteknikk	Betongfaget	Fagbrev	Betongfagarbeider
		Murerfaget	Svennebrev	Murer
		Stillasbyggerfaget	Fagbrev	Stillasbygger
		Tømrerfaget	Svennebrev	Tømrer
	Klima-, energi- og miljøteknikk	Rørleggerfaget	Svennebrev	Rørlegger
		Tak- og membrantekkerfaget	Fagbrev	Taktekker
		Ventilasjons- og blikkenslagerfaget	Svennebrev	Blikkenslager
	Overflateteknikk	Industrimalerfaget	Fagbrev	Industrimaler
		Malerfaget	Svennebrev	Maler
		Renholdsoperatørfaget	Fagbrev	Renholdsoperatør
	Treteteknikk	Limtreproduksjonsfaget	Fagbrev	Limtrearbeider
		Trelastfaget	Fagbrev	Fagoperatør i trelastfaget
		Trevare- og bygginnredningsfaget	Svennebrev	Trevarernekker
	Særlop	Byggdrifterfaget	Fagbrev	Byggdrifter
		Feierfaget	Svennebrev	Feier
Glassfaget		Fagbrev	Glassfagarbeider	
Isolatorfaget		Fagbrev	Isolator	
Steinfaget		Fagbrev	Steinfagarbeider	

